

Sygn. akt I C 926/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Chełmnie Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSR Julita Preis

Protokolant: sekr. sąd. Małgorzata Beska

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2018 r. w Chełmnie na rozprawie

sprawy z powództwa K. D. w imieniu którego działa kurator B. D.

przeciwko : (...) Bank S.A. z siedzibą we W. i (...)w W.

o ustalenie nieważności umowy

orzeka :

I. Ustala , że umowa nr (...) zawarta w dniu 8 marca 2014 r. pomiędzy K. D. a (...) Bank S.A. z siedzibą we W. jest nieważna.

II. Nie obciąża powoda K. D. kosztami procesu .

III. Nie obciąża pozwanego (...)w W. kosztami procesu .

IV. Ustala , że nieuiszczone koszty sądowe , od uiszczenia których powód był zwolniony poniesie Skarb Państwa.

V. Przyznaje pełnomocnikowi powoda radcy prawnej A. B. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmnie wynagrodzenie w kwocie 276,75 zł (dwieście siedemdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt pięć groszy), w tym VAT, z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

I C 926/17

UZASADNIENIE

Powód K. D. – reprezentowany przez B. D. kuratora ustanowionego dla niego jako osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, w dniu 31 maja 2017 r. (data uzupełnienia braków formalnych pozwu, po upływie terminu do ich uzupełnienia, złożonego pierwotnie dnia 15 kwietnia 2017 r.) , działając przez ustanowionego pełnomocnika z urzędu, wniósł pozew przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą we W. o ustalenie, iż umowa nr (...) z dnia 8 marca 2014 r. zawarta między stronami jest nieważna ze względu na znajdowanie się powoda w chwili składania oświadczenia woli w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Pozew zawierał także żądanie zasądzenia na rzecz reprezentującego stronę powodową pełnomocnika z urzędu kosztów zastępstwa procesowego, które nie zostały opłacone.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód jest osobą niepełnosprawną umysłowo z powodu zdarzenia, które miało miejsce gdy miał 5 lat. Powód wówczas topił się, a do chwili obecnej nie powrócił do pełni zdrowia. W drodze badania psychologicznego stwierdzono u niego upośledzenie umysłowe stopnia lekkiego. Powód wbrew woli rodziców pozostawał w nieformalnym związku i w tym czasie, starając się pozyskać akceptację nowego środowiska

– konkubiny i jej rodziny, będąc osobą pozbawioną możliwości krytycznej oceny sytuacji, logicznego myślenia, rozumienia, znaczenia czynności prawnych i przewidywania ich konsekwencji zawarł za namową osób postronnych dnia 8 marca 2014 r., umowę nr (...). Wszelkie koszty związane z umową miały zostać pokryte przez inne osoby, a powód został wykorzystany do zawarcia transakcji z uwagi na jego zdolność kredytową, bowiem otrzymuje stałe świadczenie w postaci renty. Po wydaniu przedmiotu umowy osobie postronnej, nie doszło do wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy ustnej zawartej pomiędzy nią, a powodem. Nie mógł on zatem pokryć zadłużenia względem pozwanego, co spowodowało wszczęcie postępowania sądowego. Powód nie był w stanie racjonalnie kierować swoim postępowaniem, a jego zdolności krytycznego myślenia były wyłączone w okresie zaciągania zobowiązania – co zostało stwierdzone przez opiniujących biegłych w sprawie o ubezwłasnowolnienie.

Przed wszczęciem niniejszego postępowania, postanowieniem z dnia 23 stycznia 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt (...) (potwierdzona kopia postanowienia - k. 67 - 68 akt sprawy) Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych w sprawie o stwierdzenie nieważności umowy zawartej z (...) Bank S.A. o numerze (...) z dnia 8 marca 2014 r. oraz ustanowił dla niego radcę prawnego z urzędu w osobie rad. pr. A. R. – wyznaczonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w T..

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wniósł o oddalenie powództwa w całości zgłaszając zarzut braku legitymacji biernej pozwanego.

W uzasadnieniu wskazano, że pozwany nie jest już stroną stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 8 marca 2014 r. zawartej pomiędzy powodem i pozwanym, bowiem na mocy umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 24 marca 2017 r. zbył wszelkie prawa i obowiązki wynikające z w/w umowy na rzecz (...)w W..

Pismem procesowym z dnia 6 lutego 2018 r. pełnomocnik powoda wskazała, iż powód ma interes prawny w wytoczeniu powództwa, z tego względu, iż ewentualne uznanie oświadczenia woli powoda za nieważne ze względu na znajdowanie się przez powoda w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli przy zawieraniu umowy z pozwanym dnia 8 marca 2014 r. pozwoli skutecznie bronić się powodowi w przypadku postępowań egzekucyjnych, co pozwoli na udzielenie mu ochrony prawnej.

Pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 7 marca 2018 r. dodała, że obecnie nie wiadomo, aby w stosunku do powoda było prowadzone postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności wynikającej z umowy, której dotyczy żądanie pozwu. Wskazała, iż powód nie został zawiadomiony o sprzedaży wierzytelności. Wniosła także o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego także (...) w W..

Sąd postanowieniem z dnia 7 marca 2018 r. , na podstawie art. 194 § 3 kpc wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego(...)w W. (k. 156 v akt).

Pozwany (...)w W. w odpowiedzi na pozew z dnia 16 maja 2018 r. uznał powództwo oraz wniósł o nieobciążanie pozwanego kosztami postępowania sądowego na podstawie art. 102 kpc.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany (...) wskazał , że z uzasadnienia pozwu i z załączonych do niego dokumentów jednoznacznie wynika , że powód w chwili zawarcia z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. umowy nr (...) z dnia 8 marca 2014 r. znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli , wobec czego pozwany uznaje powództwo. Jednocześnie pozwany wniósł o nieobciążanie go , na podstawie art. 102 kpc kosztami procesu . Pozwany wskazał , że dnia 24 marca 2017 r, nabył wierzytelność w stosunku do powoda z tytułu w/w umowy i nie miał żadnej informacji od wierzyciela pierwotnego , aby wierzytelność nie posiadała podstawy prawnej , przeciwnie w treści umowy cesji cedent zapewnił , że wierzytelności beace przedmiotem cesji są wymagalne i wynikają z czynności bankowych . Strona pozwana nie wiedziała , że powód jest osobą ułomną i wiedzę na ten temat uzyskała dopiero zapoznając się z treścią pozwu. Pozwany przy pierwszej czynności uznał powództwo.

Sąd ustalił, co następuje:

K. D. w 1994 r. mając 5 lat przewrócił się w wodzie, zachłysnął się i przestał oddychać. Po reanimacji i hospitalizacji stwierdzono u niego stan po utonięciu. K. D. nie rozpoznawał członków rodziny, nie chodził, mówił pojedyncze słowa, okresowo stawał się pobudzony psychoruchowo.

Z uwagi na stan zdrowia K. D. kształcił się w szkołach specjalnych.

Dnia 25 października 2005 r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w C. postanowił zaliczyć K. D. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności o charakterze okresowym.

Orzeczeniem z dnia 20 marca 2008 r. stwierdzono u K. D. umiarkowany stopień niepełnosprawności, który ma charakter trwały.

Orzeczeniami lekarza orzecznika ZUS ustalono całkowitą niezdolność K. D. do pracy do dnia 30 września 2018 r.

K. D. mieszkał z rodzicami. Z uwagi na chorobę miał odroczone obowiązki szkolne, Gdy zaczął chodzić do szkoły kompletnie sobie nie radził i na podstawie orzeczenia trafił do szkoły specjalnej. Rodzice musieli go zaprowadzać do szkoły, bo gubił się, nie miał orientacji w przestrzeni. Po skończeniu szkoły specjalnej K. D. do 24 roku życia chodził do szkoły przyspasiającej do życia. Nie radził sobie z zakupami, nie umiał zapamiętać kilku rzeczy.

Od 2009 K. D. zaczął się spotykać z A. W., którą poznał w szkole specjalnej. Zaczął przebywać z jej rodziną, przestał mówić o tym co robi matce. Pod namową zaczął zaciągać pożyczki dla rodziny A. W. czy jej znajomych. Nie rozumiał, że będzie musiał je spłacać. Zawarł też umowę o świadczenie usług telefonicznych pod namową koleżanki i dał jej otrzymany w związku z umową telefon. Jego rodzice nic o tym nie wiedzieli, dowiedzieli się dopiero, gdy zaczęły przychodzić wezwania do zapłaty. Pytany przez rodziców K. D. mówił, że nic nie brał, Wówczas jego mama B. D. wystąpiła o ubezwłasnowolnienie syna.

Od 2017 r. K. D. mieszka z A. W., z którą obecnie jest w związku narzeczeńskim, nadal zamieszkują razem, posiadają dwójkę dzieci. Wszelki sprawami związanymi z dokumentami zajmuje się A. W., ona też realizuje płatności. W sprawach urzędowych korzysta z pomocy asystenta rodziny. K. D. unika wszelkich spraw urzędowych, one go od razu denerwują, nie rozumie ich.

K. D. jest nadpobudliwy, od dziecka leczy się psychiatrycznie i neurologicznie.

dowód: karta informacyjna – k. 82-83 akt, opinia nr (...) – k. 85 akt, opinia nr (...) – k.84 akt, orzeczenie kwalifikacyjne (...)do kształcenia specjalnego – k. 75-76 akt, orzeczenie nr (...)o potrzebie kształcenia specjalnego – k. 73-74 akt, orzeczenie Nr (...) /PCh – k. 72 akt, orzeczenie Nr (...) /PCh – k. 89 akt, orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 23 września 2009 r., 10 października 2011 r., 20 września 2013 r., 11 września 2015 r. – k. 77-80 akt, zaświadczenia lekarskie – k. 81, 109-110 akt, historia, przebieg choroby i zalecenia – k. 86-88, 90-108 akt, zeznania św. D. O. – k. 198-198 v akt, przesłuchanie za powoda kuratora B. D. – k. 198 v - 199 akt, zeznania św. A. W. - k. 197 v-198 akt, potwierdzona kopia opinii psychiatryczno-psychologicznej z dnia 19 października 2015 r. – k. 111-112 akt.

K. D. w dniu 8 marca 2014 r. w C. zawarł z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. umowę kredytu nr (...), jednocześnie zobowiązując się do spłaty wynikających z niej należności. K. D. umowę z dnia 8 marca 2014 r. zawarł za namową osób postronnych. Czynności tej dokonał bez wiedzy swojej matki B. D. oraz narzeczonej A. W.. Nie rozumiał konsekwencji zawarcia umowy kredytu.

dowód: przesłuchanie za powoda kuratora B. D. – k. 198v – 199 akt, zeznania św. A. W. - k. 197 v-198 akt.

W związku z brakiem spłat należności wynikających z umowy z dnia 8 marca 2014 r., (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wezwał K. D. pismem z dnia 11 maja 2015 r. do zapłaty zadłużenia w terminie 9 dni. Należność ta nie została spłacona.

dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty – k. 69 akt.

(...) Bank S.A. z siedzibą we W. zbył wierzytelność wobec K. D. wynikającą z umowy z dnia 8 marca 2014 r. nr (...) na rzecz (...)w W. umową sprzedaży wierzytelności z dnia 24 marca 2017 r.

dowód: umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 24 marca 2017 r. – k. 123-134 i 161-174 akt.

Postanowieniem z dnia 24 maja 2016 r. wydanym w sprawie(...) Sąd Okręgowy w Toruniu ubezwłasnowolnił częściowo K. D. z powodu zaburzeń psychicznych pod postacią upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim. Od dnia 23 września 2016 r. kuratorem K. D. została ustanowiona B. D.. W toku postępowania w sprawie(...) Sąd zlecił wykonanie opinii, we wnioskach której wskazano, iż u K. D. występują zaburzenia psychiczne pod postacią upośledzenie umysłowego w stopniu lekkim oraz padaczka oraz, że K. D. nie ma orientacji co do czasu, ma niepełną orientację co do własnej osoby i miejsca, nie jest w stanie samodzielnie podejmować złożonych decyzji i pokierować swoim postępowaniem. Jest częściowo samodzielny, ale wymaga pomocy, nadzoru osoby drugiej. Nie jest w stanie przyjąć i zrozumieć korespondencji.

dowód: potwierdzona kopia postanowienia z dnia 24 maja 2016 r. ,(...)- k. 70 akt, zaświadczenie z dnia 23 września 2016 r. – k. 71 akt, potwierdzona kopia opinii psychiatryczno-psychologicznej z dnia 19 października 2015 r. – k. 111-112 akt.

U K. D. występują zaburzenia psychiczne pod postacią niepełnosprawności intelektualnej na pograniczu stopnia lekkiego i umiarkowanego. W związku z występującymi u niego od 1994 roku deficytami intelektualnymi w okresie od grudnia 2013 r. do chwili obecnej (21 marca 2018 r.), czyli także w dniu 8 marca 2014 r., K. D. miał zniesioną całkowicie zdolność rozumienia i znaczenia czynu, jak i zdolność świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania swojej woli.

dowód: potwierdzona opinia psychiatryczno-psychologiczna z dnia 21 marca 2018 r. sporządzona do sprawy o sygn. akt (...)- k. 201-204 akt.

Powyższy stan faktyczny został przez Sąd ustalony na podstawie wskazanych wyżej dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy. Sąd uznał dowody te za wiarygodne, albowiem ich autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu. Co więcej, dowody z dokumentów w postaci orzeczeń sądów, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 kpc, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Podstawę ustalenia stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków D. O. (k. 198 – 198 v) i A. W. (k. 197 v – 198) oraz zeznania kuratora powoda B. D. (k. 198 v – 199), a także opinia biegłych z dnia 19 października 2015 r. , która została wydana w sprawie o ubezwłasnowolnienie powoda , która toczyła się przed Sadem Okręgowy w Toruniu w sprawie (...). Sąd co do zasady dał wiarę zeznaniom świadków oraz zeznającego w charakterze powoda kuratora, albowiem brak było okoliczności, które mogłyby wzbudzać wątpliwości, co do ich wiarygodności, w szczególności zeznania te znajdowały potwierdzenie w dokumentach złożonych w sprawie . Podstawę ustalenia stanu faktycznego stanowiła także opinia biegłych sądowych M. M. i B. G. z dnia 21 marca 2018 r. sporządzona w sprawie tut. Sądu o sygnaturze(...) , z której dowód za zgodą stron Sąd przeprowadził w niniejszej sprawie (k. 199, k.200 – 204 , k.211, k.218).

Sąd zważył, co następuje:

Żądanie stwierdzenia nieważności umowy jest roszczeniem wynikającym z art. 189 kpc, a zatem należy ono do kategorii roszczeń o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Pierwszą kwestią była zatem ocena podstawy roszczenia powoda na podstawie art. 189 kpc. W myśl art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego obowiązuje ugruntowane stanowisko, iż decydujący dla korzystania z formy powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego jest interes prawny powoda. Żaden z przepisów prawa nie definiuje tego pojęcia, jednakże zostało ono wypracowane wieloletnią praktyką Sądu

Najwyższego. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego interes prawny może być rozumiany jako potrzeba prawna wynikająca z określonej sytuacji prawnej w przypadku, gdy powstała sytuacja grożąca naruszeniem prawa przysługującego uprawnionemu, bądź też powstała wątpliwość co do jego istnienia i nie należy go ponadto utożsamiać z interesem jedynie ekonomicznym (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2001 r., (...), LEX nr 52719; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r. (...), LEX nr 52613). Najogólniej ujmując, interes prawny w rozumieniu art. 189 kpc dotyczy szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych i może wynikać z ich naruszenia lub zmierzać do zapobieżenia temu naruszeniu. Ocena jego istnienia powinna być dokonywana przez pryzmat skutków, jakie ewentualny wyrok uwzględniający powództwo mógłby wyrzucić w sferze prawnej powoda. W tym kontekście interes prawny należy rozumieć jako stan, w którym po pierwsze, nie istnieje inny środek prawny, przy użyciu którego powód uzyskać może skuteczną ochronę prawną, a po drugie, orzeczenie ustalające wydane w oparciu o art. 189 kpc taką skuteczną ochronę prawną powodowi zapewni. Innymi słowy, jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony, powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2012 r., sygn. akt III CSK (...) OSNC 2012/7-8/101; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 13 marca 2013 r., sygn. akt (...), LEX nr 1307434). Interes prawny powoda musi istnieć obiektywnie. Ciężar jego wykazania spoczywa na powodzie (art. 6 kc). Interes prawny w sprawie o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa nie decyduje wprost o zasadności powództwa, a jedynie warunkuje możliwość badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, że dany stosunek prawny lub prawo istnieje. W sprawie o ustalenie powód musi udowodnić, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego praw przez definitywne zakończenie istniejącego między stronami sporu lub zapobiegnie jego powstaniu w przyszłości (por. wyr. SN z 18.6.2009 r., (...) OSNC 2010, Nr B, poz. 47). Charakter przesłanki interesu prawnego powoduje, że jego brak skutkuje oddaleniem powództwa.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należało, iż warunkiem zatem uzyskania ochrony przez stronę powodową było wykazanie przez nią konkretnego interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa. Sąd podziela w tym zakresie stanowisko pełnomocnika powoda.

Wskazać należy, iż pozew w niniejszej sprawie został skierowany przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą we W., jednakże na późniejszy wniosek pełnomocnika powoda do udziału w sprawie został wezwany w charakterze pozwanego (...) W. – nabywca wierzytelności z umowy nr (...).

Pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wnosił o oddalenie powództwa w całości zgłaszając zarzut braku legitymacji biernej pozwanego z uwagi na sprzedaż wierzytelności, której dotyczy przedmiotowe postępowanie. Pozwany easyDEBT Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. z kolei uznał powództwo, przyznając, iż powód w momencie zawarcia umowy pozostawał w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił, iż powód miał interes prawny w wytoczeniu powództwa, gdyż co do wierzytelności z przedmiotowej umowy z dnia 8 marca 2014 r. przeciwko powodowi nie toczyło się do tej pory żadne postępowanie zmierzające do zaspokojenia wierzyciela. Nie powstał również żaden tytuł wykonawczy. Wyrok w niniejszej sprawie powinien dać zatem powodowi ochronę, w ten sposób że ostatecznie wyjaśni sytuację prawną powoda.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Sąd ustalił, że umowa z dnia 8 marca 2014 r. nr (...), która łączyła pierwotnego wierzyciela (...) Bank S.A. i K. D. jest nieważna z uwagi na fakt, że powód w momencie jej zawierania nie był w stanie świadomie i swobodnie wyrazić swą wolę z uwagi na stan zdrowia. Jak wynika z opinii biegłych, które stanowiły dowód w sprawie i z zeznań świadków oraz kuratora częściowo ubezwłasnowolnionego powoda – B. D., powód z uwagi na stan zdrowia nie jest w stanie dokonywać żadnych czynności prawnych, które są bardziej skomplikowane, nie jest w stanie podjąć złożonych decyzji, a taką czynnością jest niewątpliwie zawarcie z Bankiem umowy kredytu, nie jest w stanie również przyjąć i zrozumieć korespondencji. Powód w okresie od grudnia 2013 r. do chwili obecnej, czyli także w dniu 8 marca 2014 r. miał zniesioną całkowicie zdolność rozumienia i znaczenia czynu, jak i zdolność świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania swojej woli. W takiej sytuacji sąd

uznał, że zachodziły przesłanki z art. 82 kc, który przewiduje że nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, Sąd wobec czego uwzględnił powództwo o czym orzekł w pkt I wyroku.

O kosztach procesu w stosunku do powoda K. D. powstałych w związku z wystąpieniem z powództwem przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą we W., Sąd orzekł w punkcie II sentencji orzeczenia, na podstawie z art. 102 kpc, zgodnie z którym sąd może w wypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą we W. faktycznie z uwagi na zbycie wierzytelności z umowy z dnia 8 marca 2014 r. nr (...) na rzecz (...)w W. umową sprzedaży wierzytelności z dnia 24 marca 2017 r., a więc przed wniesieniem powództwa, nie był legitymowany biernie w niniejszej sprawie, co przemawiałoby za obciążeniem powoda poniesionymi przez tego pozwanego kosztami procesu. Powołany wyżej art. 102 kpc nie konkretyzuje wypadków szczególnie uzasadnionych. Ma on miejsce wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Podstawą do takiej oceny może być specyfika rozpoznawanej sprawy, zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprocesowa (stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna, czy też życiowa). Sposób skorzystania z przepisu art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2006 r., sygn. akt(...), LEX 439151). W niniejszej sprawie Sąd orzekając o nieobciążeniu powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego (...) Bank S.A. z siedzibą we W. miał na uwadze, że powód jest osobą z orzeczoną niepełnosprawnością, częściowo ubezwłasnowolnioną. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że powód w dniu 8 marca 2014 r. nie był zdolny świadomie i swobodnie podjąć decyzję i wyrazić swą wolę, wobec czego zawarta z pozwanym (...) Bank S.A. w tym dniu umowa nr (...) była nieważna. Nadto pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą we W. podnosząc, iż nie podstaw do skierowania przeciwko niemu powództwa w tej sprawie, gdyż całą wierzytelność z umowy, co do której stwierdzenia nieważności powód się domagał została przelana przez niego na rzecz(...) W., nie wykazał, że o przelewie wierzytelności z umowy nr (...) powiadomił powoda, a pełnomocnik powoda wskazywał, że ta okoliczność nie była znana powodowi ani jego kuratorowi przed wniesieniem pozwu, tym samym nie mieli oni wiedzy, że pozwany może nie mieć już legitymacji biernej procesowej w niniejszej sprawie. Mając na uwadze wszelkie przytoczone powyżej argumenty, Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu, których zasądzenia domagał się pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą we W..

W pkt III sentencji wyroku Sąd postanowił także o nieobciążeniu pozwanego (...) W. kosztami procesu z uwagi na fakt, że pozwany ten przy pierwszej czynności procesowej – czyli w odpowiedzi na pozew, uznał powództwo. Tym samym zasadny był wniosek tego pozwanego o nieobciążanie go kosztami procesu.

Z uwagi na fakt, iż powód był w niniejszej sprawie zwolniony z kosztów sądowych, w pkt IV wyroku Sąd ustalił, iż nieuiszczone koszty w postaci nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu poniesie Skarb Państwa.

W niniejszej sprawie powód był reprezentowany przez pełnomocnika procesowego ustanowionego z urzędu w osobie radcy prawnego A. B. (wcześniej R.). Powód w żadnej części nie uścił należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia. W myśl art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego, jeżeli przepis szczególny tak stanowi. W związku z tym Sąd przyznał radcy prawnemu A. B. ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Chełmnie kwotę 276,75 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, stanowiącą 125% stawki przewidzianej w § 8 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715), powiększoną o kwotę należnego podatku VAT, zgodnie z § 4 ust.

3 ww. rozporządzenia (pkt V sentencji wyroku). Sąd, ustalając na podstawie § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia opłatę w wysokości wyższej niż minimalna wziął pod uwagę zaangażowanie pełnomocnika, udział w rozprawie oraz ich ilość.